

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Основи мовознавчих досліджень

Вибіркова

Освітньо-професійна програма: «Українська мова та література»

Спеціальність: 014 Середня освіта

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) філологічного факультету

Мова навчання: українська

Розробники: *Гуцуляк Тетяна Євгенівна*, доцент кафедри сучасної української мови, доктор філологічних наук

Профайл викладача: <http://clg-phil.chnu.edu.ua/index.php?page>
<http://philology.chnu.edu.ua/?personnal>

Контактний тел. 0372-58-48-32

E-mail: t.gutsuliak@gmail.com; t.gutsuliak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2755>

Консультації Очні консультації: за попередньою домовленістю;
розклад присутності: **понеділок 13.00 – 14.00.**
Онлайн-консультації (платформа GoogleMeet); розклад
консультації: **понеділок 13.00 – 14.00.**

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс „*Основи мовознавчих досліджень*” належить до вибірових дисциплін у підготовці студентів-філологів третього року навчання. Теоретичне та практичне спрямування навчальної дисципліни передбачає вироблення у студентів дослідницьких навичок та вмінь. Опанування курсу сприятиме розумінню важливості наукових досліджень для розвитку української лінгвістики XXI ст., формуватиме знання про основні етапи та напрями, пов'язані з її становленням і сучасним станом.

Тематичне наповнення навчальної дисципліни готує студентів до підготовки власних наукових досліджень у вигляді курсових та дипломних проєктів, тез наукових доповідей для участі в конференціях; до вміння дотримуватися принципів академічної доброчесності та професійної етики в навчальній та науково-дослідній діяльності.

2. Мета навчальної дисципліни полягає в тому, щоб подати студентам вичерпні знання про принципи та методику проведення наукових мовознавчих досліджень. Сприяти підготовці студентів третього курсу до науково-дослідної роботи та формувати цілісне розуміння важливості лінгвістичних досліджень для розвитку українського мовознавства й науки загалом.

3. Пререквізити: для ефективного засвоєння курсу „*Основи мовознавчих досліджень*” студенти повинні набути знань із попередніх навчальних дисциплін „Сучасна українська мова (фонетика)”; „Сучасна українська мова (лексикологія, фразеологія і лексикографія)”; „Сучасна українська мова (морфеміка і словотвір)”; „Діалектологія української мови”; „Вступ до спеціальності”; „Вступ до мовознавства”.

4. Результати навчання.

У ході вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути:

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Уміння вільно і грамотно здійснювати усну й письмову комунікацію українською мовою.

ЗК 2. Здатність критично та відповідально застосовувати інформаційні та комунікаційні технології в практичній діяльності.

ЗК 4. Здатність до критичного та абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність розвивати творче мислення, потребу в постійному інтелектуальному самовдосконаленні, зокрема до вибудовування та втілення власної стратегії навчання упродовж життя (навчання та самоосвіта), коригування власної професійної діяльності в контексті основних професійних вимог до вчителя.

ЗК 8. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі. Здатність використовувати інновації в професійній діяльності. Здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

ЗК 11. Уміння вести дискусії, здатність здійснювати власне дослідження на належному рівні.

ЗК 12. Здатність до пошуку, систематизації та узагальнення інформації з різних джерел.

Фахових компетентностей:

ФК 1. Уміння реалізовувати знання з основних понять і концепцій сучасної мовознавчої й літературознавчої науки, вільно оперувати мовознавчим та літературознавчим матеріалом; критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки, виокремлювати й кваліфікувати наукові проблеми в цій галузі.

ФК 2. Вміння брати участь у різних формах наукової комунікації, вести діалог та підтримувати дискусію з фахових питань.

ФК 3. Здатність збирати, аналізувати, структурувати, узагальнювати й інтерпретувати інформацію в усній формі та реферувати її письмово; створювати тексти різних стилів і жанрів.

ФК 8. Здатність вільно орієнтуватися в мовознавчих / літературознавчих напрямках і школах, виявляти їхню специфіку та здійснювати науковий аналіз філологічного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 13. Здатність підпорядковувати стиль свого мовлення до відповідних комунікативних умов, дотримуватись вимог літературної мови та доречно застосовувати її засоби виразності.

ФК 20. Дотримання принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вільно володіти українською мовою, вміти послуговуватись нею у професійному спілкуванні.

ПРН 6. Ефективно знаходити необхідну інформацію, послуговуючись різними джерелами, критично оцінювати та інтерпретувати її.

ПРН 8. Систематично підвищувати рівень своєї професійної діяльності, продуктивно організовувати процес самонавчання та самовдосконалення.

ПРН 9. Аналізувати, систематизувати та поширювати передовий педагогічний досвід.

ПРН 10. Застосовувати набуті знання під час вирішення педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей учнівських колективів і конкретних педагогічних ситуацій.

ПРН 12. Організовувати та проводити дискусії на фахові (мовознавчі та літературознавчі), культурологічні та суспільно-політичні теми.

ПРН 17. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 19. Здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різноманітних стилів та жанрів, володіти основними поняттями, концепціями і фактами сучасного мовознавства, вільно оперувати мовознавчим матеріалом та термінологією.

Очікувані результати навчання (загальні):

Унаслідок оволодіння курсом „Основи мовознавчих досліджень”, **студент повинен знати:**

1. Принципи організації й розвитку української мовознавчої науки на різних історичних етапах.
2. Наукові напрями мовознавчих досліджень, пов'язані з діяльністю Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні та Інституту української мови НАН України.
3. Визначення базових термінологічних понять „об'єкт наукового дослідження”, „предмет наукового дослідження”, „методи дослідження”, „наукова ідея, гіпотеза”, „бібліографія” та ін.
4. Методологію та методику проведення наукового дослідження (зокрема підготовки курсової роботи, тез доповіді для участі в конференції).
5. Принципи написання та оформлення наукових досліджень, передбачених для студентів (курскових робіт, дипломних робіт, тез, анотацій, наукових статей).
6. Специфіку побудови наукового тексту на всіх його мовних рівнях.

Студент повинен розуміти:

1. Основні завдання навчальної дисципліни та її важливість для здобуття фаху.
2. Сучасні принципи та методологію наукових досліджень.

3. Важливість навчальної діяльності для майбутньої професії.

Студент повинен вміти:

1. Обґрунтовано пояснювати основні термінологічні поняття, традиційні та нові концепції, пов'язані зі сферою наукових досліджень сучасної української мови.
2. Володіти сукупністю знань про структуру мовної системи, уміти оперувати цими знаннями у процесі професійної діяльності: аналізувати, зіставляти, групувати факти мови, використовувати методи відповідного лінгвістичного опису.
3. Організовувати та структурувати етапи самостійних наукових досліджень (робота з науковою літературою, з фактичним матеріалом; підготовка тексту роботи).
4. Добирати наукову літературу, аналізувати та опрацьовувати її з метою використання для підготовки наукових проєктів; шукати, обирати й оцінювати якість джерел.
5. Виокремлювати в наукових текстах основні проблеми, узагальнювати та оцінювати їх актуальність та важливість для наукової роботи.
6. Здійснювати цитування наукових джерел та використовувати апарат зносок.
7. Орієнтуватися в різних стандартах оформлення дібраної наукової літератури та спиратися на чинний для певного часу зразок.
8. Правильно описувати посилання на джерело; правильно цитувати; знати про форми академічного плагіату і про шляхи запобігання йому.

5. Опис навчальної дисципліни

5. 1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	5	5	150	30	30	—	—	90	—	залік
Заочна	3	5	5	150	8	8	—	—	132	2	залік

5. 2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Основні напрями мовознавчих досліджень. Структура наукових робіт та методологія їх виконання											
Тема 1. Види і форми науково-дослідної роботи. Типологія наукових робіт	14	2	2			10	11	1				10
Тема 2. Бібліографічні покажчики – важливе джерело для підготовки наукових досліджень	10	2	2			6	6	–	–			6
Тема 3. Структура та методика виконання курсової роботи як одного з основних видів студентських наукових робіт	4	2	2									
Тема 4. Структура вступної частини курсової роботи. Визначення актуальності наукового дослідження, його об'єкта та предмета.	10	2	4			4	9	–	1			8

Специфіка джерельної бази наукових досліджень												
Тема 5. Особливості роботи з науковими джерелами. Способи цитування, апарат зносок у науковому дослідженні. Стандарти оформлення списку літератури. Робота з інформаційними ресурсами на сайтах українських академічних установ	18	4	4			10	24	2	2			20
Тема 5. Методи лінгвістичних досліджень. Корпусо-базований підхід до вивчення мовних явищ	16	2	4			8	10	1	1			8
Разом за ЗМ 1	72	16	18			38	60	4	4			52
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Організація і розвиток української мовознавчої науки: з історії питання та сучасний стан											
Тема 1. Розвиток українського мовознавства в кінці XIX – першій половині XX ст.: наукові напрями, проблеми досліджень, наукові постаті	14	4	4			6	15	1	–			14
Тема 2.	13	1	2			10	18	–	–		2	18

Історія нормування української літературної мови: від часу „харківського проєкту” до сьогодення. Роль С. Смал-Стоцького та В. Сімовича у процесах нормування української мови												
Тема 3. Розвиток мовознавчих досліджень у контексті становлення та діяльності Української Академії наук (1918 р) (Національної академії наук України від 1994 р.). Роль А. Кримського в організації мовознавчого напрямку досліджень у складі Української Академії наук	16	4	2			10	17	–	1			16
Тема 4. Наукові напрями мовознавчих досліджень, пов’язані з діяльністю Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні та Інституту української мови НАН України. Матеріали журналів „Мовознавство”, „Українська мова”,	22	4	2			16	21	2	1			18

„Культура слова”, „Лексикографічний бюлетень” – як важливі науково-теоретичні джерела у здійсненні мовознавчих досліджень. Роль Наукового товариства імені Шевченка в розвитку українського мовознавства												
Тема 5. Наукова спадщина та сучасні мовознавчі дослідження науковців Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича	13	1	2			10	17	1	2			14
Разом за ЗМ 2	78	14	12			52	88	4	4		2	80
Усього годин	150	30	30			56	150	8	8		2	132

5. 3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	1. Опрацювати із запропонованого списку різні типи наукових праць (монографію, автореферат, статтю, тези). Підготувати за їх змістом короткі реферативні повідомлення. Список праць. 1. 1. Монографії 1. Клименко Н. Ф. Як народжується слово. 2-ге вид., доповн., переробл. Київ: Академперіодика, 2017. 252 с. (Науково-популярне видання). 2. Масенко Л. Т. Суржик: між мовою і язиком. Київ: Видавничий дім „Києво-Могилянська академія”, 2011. 135 с.; 2-ге видання, 2019. 232 с. 3. Підкуймуха Л. Мова Львова. або коли й батяри говорили. Київ: ТОВ «Видавництво “Кліо”», 2020. 320 с.	10

	4. Тараненко О. О. Андроцентризм у системі мовних координат і сучасний гендерний рух: Монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 112 с. 5. Тараненко О. О. Актуалізовані моделі в системі словотворення сучасної української мови (кінець XX–XXI ст.): Монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 248 с. 6. Трач Н. «„Разом – сила!“: Риторика українського спротиву». Київ: ТОВ „Видавництво «КЛІО»», 2015. 144 с. (Науково-популярне видання). 1. 2. Статті в наукових збірниках 1. Архангельська А М. Неофемінативи як «гра за правилами порушення відомих правил» і проблеми перекладу. <i>Наукові записки Нац. ун-ту «Острозька академія»: Сер. «Філологічна»</i>. Острог, 2013. Вип. 36. С. 293–297. 2. Колоїз Ж. В. Українська неологія: здобутки і перспективи. <i>Наукові праці: Науково-методичний журнал</i>. Т. 105. Вип. 92: Філологія. Мовознавство: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. С. 56–61. URL: http://www.chdu.edu.ua/um/praci/92%28105%29/92-11.pdf. 3. Колоїз Ж. В. Оказіональність / узуальність як концептуальна лінгвістична категорія. <i>Українська мова</i>. 2006. № 1. С. 71–81. 4. Мартос С. Структура молодіжного сленгу під кутом зору мови міста. URL: http://linguistics.kspu.edu/webfm_send/992. 5. Монахова Т. В. Азірівка як соціолінгвістичний феномен. <i>Наукові записки. Філологічні науки</i>. 2014. Том 164. С. 11–15. 6. Нелюба А. Балотеса, дойчення, Guten-Morgen-івець: чи порушують вони словотвірний спокій. <i>Збірник Харківського історико-філологічного товариства. Нова серія</i>. 2009. Т. 13. С. 159–172. 7. Таран О. Функції сленгізмів у сучасному українському неймінг-просторі. <i>Українська мова</i>. 2013. № 3. С. 74–84. 8. Тараненко Л. І., Лазарева М. О. Феномен пандемічної лексики: особливості творення короналогізмів та їх перекладу на українську мову. <i>Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»</i>. Острог: Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 12 (80). С. 63–66. 2. Переглянути лекції відомих українських мовознавців. Підготувати тези за змістом їхніх повідомлень. • Лекція доктора філологічних наук Інституту української мови НАН України Євгенії Анатолівни Карпіловської «Українська мова у вирі суспільних подій кінця XX – початку XXI століття: нові ресурси мовомислення». URL: https://www.youtube.com/watch?v=686bziSGHmc&t=13s • Лекція професорки Лідії Павлівни Гнатюк «Історична пам'ять українців: лінгвістичний аспект» https://www.youtube.com/watch?v=_-7OgUNIALU • Лекція професора Ірини Дмитрівни Фаріон «Соціолінгвальний контекст історії української мови: свідомість і чин» URL: https://www.youtube.com/watch?v=i4lFGlSHBv4	
2.	Ознайомитися з бібліографічними покажчиками, що їх було присвячено творчій спадщині Григорія Сковороди та її наукового та публіцистичного осмислення.	6

	Опрацювати розділи, пов'язані з мовознавчими та лінгводидактичними напрямками вивчення творів письменника. Підготувати аналіз кількох праць за такими бібліографічними покажчиками: 1. Український Сократ – мандрівник за знаннями – Григорій Сковорода: наук.-допом. бібліогр. покажчик (з фондів бібліотеки Криворізького державного педагогічного університету) / упоряд. і бібліогр. ред. О. А. Дікунова; за заг. ред. О. М. Кравченко. Кривий Ріг, 2017. 95 с. URL: http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/0564/1468/4 2. Григорій Сковорода (1722–1794): наук.-допом. біобібліогр. покажч. / [уклад.: О. І. Шкира, А. М. Яковенко та ін.; за ред. В. П. Коцура]. Вид. звед. та допов. ПереяславХмельницький (Київ. обл.), 2017. Вип. 4. 1078 с. URL: http://ephseir.phdpu.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/2336/%D	
3.	Спланувати та описати структуру всіх складових частин курсової роботи, над темою якої працює студент (підготувати перспективний план)	4
4.	Підготувати, оформлений за <i>Стандартом 2015</i> список авторефератів, монографій та статей, виконаних у тому напрямі дослідження, що й тема студентської наукової роботи (2–4 автореферати; 2–4 монографії; до 10 статей). Зробити письмові короткі узагальнення, які можна буде використати як елемент курсової роботи в огляді наукової літератури. Оформити різними способами до 10 найважливіших на думку студента цитат. У записуванні цитат використати запропонований теоретичний матеріал і зразки	10
5.	Підготувати опис методів, якими студент зможе послуговуватися під час виконання наукової роботи за обраною темою	4
6.	Підготувати аналіз 2–4 слів (на вибір студента) за матеріалами Генерального регіонально анотованого корпусу української мови / М. Шведова, Р. фон Вальденфельс, С. Яригін, А. Рисін, В. Старко, М. Возняк, М. Крук та ін. Київ, Львів, 2017–2020. URL: uacorporus.org. (ГРАК) Опрацювати статті про корпуси української мови: 1. Жуковська В. В. Лінгвістичний корпус як новітній інформаційно-дослідницький інструментарій сучасного мовознавства. URL: http://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/3_2020/part_1/22.pdf 2. Шведова М. О. Мова прози Миколи Зерова на тлі корпусу текстів 1910-1935 років. <i>Мовна особистість: лінгвістика і лінгводидактика</i>. Київ–Черкаси: вид-во ФОП Гордієнко Є. І., 2020. С. 240–244.	4
7.	Наукові постаті кінця XIX – початку XX ст.	6

	Підготувати інформацію про відомих українських мовознавців Олену Курило, Всеволода Ганцова, Костя Михальчука. Використати праці зі списку літератури та самостійно дібрані. Переглянути телепередачу про постать Олени Курило: https://zik.ua/news/2019/06/03/nayvazhlyvisha_knyzhka_unr_olen_a_kurylo__natsionalistkaievreyka_yaka_1585583 Ознайомитися з найважливішими працями дослідниці: 1. Уваги до сучасної української літературної мови (1920; 6-те вид. 2004). URL: http://inmo.org.ua/history/famous-workers/olena-borisivna-kurilo.html 2. Початкова граматики української мови (Ч. 1; 1918, 11-те вид. 1926). Початкова граматики української мови (Ч. 2; 1918, 7-ме вид. 1924). 3. Курс українського правопису. Підручник для шкіл і самонавчання (1919)	
8.	Підготувати реферативні повідомлення про нормалізацію літературної мови, історію нормування українського правопису. Використати праці: 1. Німчук В. В. Проблеми українського правопису XX – початку XXI ст. Кам'янець-Подільський, 2002. 116 с. (опрацювати С. 3–30). http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR= 2. Будзяк Анна. Правописні ідеї С. Смаль-Стоцького. URL: https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/16163/budziak_pravopisni_idei_2012.PDF 3. Масенко Л. Мовна політика в УССР: історія лінгвоциту. Українська мова у XX сторіччі: історія лінгвоциту: док. і матеріали. / Упоряд. Л. Масенко та ін. Київ, 2005. С. 6–38. URL: http://resource.history.org.ua/item/0007914	10
9.	Підготувати повідомлення про становлення Національної академії наук України та про роль А. Кримського та С. Єфремова в розвитку українського мовознавства. Опрацювати праці <i>Ю. Кочубея</i>, <i>Ю. Поздрань</i> та ін. зі списку літератури. Проаналізувати роль „<i>Російсько-українського словника</i>” за редакцією А. Кримського та С. Єфремова в нормуванні української мови та збереженні її питомих рис (за матеріалами наукових праць у списку літератури та самостійно дібраних)	10
10.	Діяльність Наукового товариства ім. Шевченка. Ознайомитися з науковим виданням „<i>Записки Наукового товариства імені Шевченка</i>” („Записки НТШ”) (Філологічна секція). Укласти список наукових праць за цим виданням. Підготувати аналіз 4–5 статей на вибір студента.	8

	Використайте матеріали інформаційного ресурсу; https://chtyvo.org.ua/authors/Naukove_tovarystvo_imeni_Shevchenka/	
11.	Підготувати список наукових праць українських мовознавців, що працюють у тій галузі лінгвістики, що пов'язана з темою курсової роботи студента. Для цього обов'язково використати академічні наукові журнали „Мовознавство”, „Українська мова”, „Лексикографічний бюлетень”, „Культура слова”	8
12.	Підготувати повідомлення (у вигляді презентації) про роль науковців Чернівецького університету в розвитку таких напрямків мовознавства, як діалектологія, граматики, лексикологія, фразеологія й лексикографія, ономастика, історія мови та ін.	10
Усього		90

*ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Оцінювання рівня та якості знань студентів здійснюється із врахуванням їхніх індивідуальних особливостей і передбачає диференційований підхід.

Оцінку «зараховано» («А») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **90–100** від максимальної кількості можливих.

При цьому: •грунтовно засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу, вміють її використовувати для аргументації тих чи тих положень при розкритті змісту відповідної проблеми;

- пояснюють основні термінологічні поняття, традиційні та нові концепції, пов'язані зі сферою наукових досліджень сучасної української мови;
- вільно оперують фактологічною джерельною базою, оволоділи відповідною науковою термінологією, що передбачена при засвоєнні пропонованого курсу;
- регулярно, кваліфіковано з використанням матеріалів додаткової літератури брали участь у реферативних повідомленнях на практичних заняттях;
- ґрунтовно опрацювали всі питання, які винесені на самостійне вивчення;
- глибоко розкрили питання підсумкового модуля-контролю.

Оцінку «зараховано» («В») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **80–89** від максимальної кількості можливих.

При цьому: • виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;

• знають праці вітчизняних дослідників з тієї галузі, з якою пов'язана тема студентського наукового дослідження;

• в основному засвоїли теоретичний матеріал;

• продемонструвати знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією;

• брали досить активну участь при обговоренні рекомендованих питань;

• у достатньому обсязі опрацювали питання для самостійного вивчення;

• у достатньому обсязі розкрили питання підсумкового модуля-контролю.

Оцінку «зараховано» («С») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **70–79** від максимальної кількості можливих.

При цьому: • виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;

• в основному засвоїли теоретичний матеріал;

• продемонстрували знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією;

• розкрили, але не повністю питання підсумкового модуля-контролю.

Оцінку «зараховано» («D») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **60–69** від максимальної кількості можливих.

При цьому: • не повністю опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають досить поверхневі знання;

• показали фрагментарну обізнаність у теоретичних питаннях;

• у мінімальному обсязі опрацювали рекомендовану літературу;

• пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;

• частково розкрили питання підсумкового модуля-контролю.

Оцінку «зараховано» («E») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **50–59** від максимальної кількості можливих.

При цьому:

- показали погану обізнаність щодо змісту теоретичних питань курсу;
- обмежилися поверхневим вивченням мінімальної кількості рекомендованої літератури;
- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- фрагментарно розкрили зміст питань, винесених на підсумковий модуль-контроль.

Оцінку **«незараховано» («FX»)** з можливістю повторного складання отримують студенти, які набрали загальну суму балів **35–49** від максимальної кількості можливих.

- При цьому:
- не відвідували частину лекційних і практичних занять;
 - пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
 - не опрацювали рекомендованої літератури;
 - не розкрили питання підсумкового модуля-контролю.

Оцінку **«незараховано» («F»)** з обов'язковим повторним курсом отримують студенти, які набрали загальну суму балів **1–34** від максимальної кількості можливих.

- При цьому:
- не відвідували лекційних і практичних занять;
 - пасивно поводити себе під час роботи на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи,
 - взагалі не опрацювали рекомендованої для вивчення курсу літератури;
 - не засвідчували своєї активності на практичних заняттях;
 - не засвоїли програму курсу;
 - не розкрили питань підсумкового модуля-контролю.

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)		Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	40	100
30 балів Аудиторна робота – 10 балів. Результати контрольних і самостійних робіт – 20 балів (для дистанційного навчання). Аудиторна робота – 15 балів. Результати контрольних і самостійних робіт – 15 балів (для аудиторного навчання)	30 балів Аудиторна робота – 10 балів. Результати контрольних і самостійних робіт – 20 балів (для дистанційного навчання). Аудиторна робота – 15 балів. Результати контрольних і самостійних робіт – 15 балів (для аудиторного навчання)		

Засоби оцінювання:

1. Усне опитування.
2. Термінологічні диктанти.
3. Самостійні та контрольні роботи.
4. Реферати, есе з перевіркою на академічну доброчесність (в онлайн-сервісі пошуку плагіату Unicheck).
5. Презентації результатів виконаних завдань та досліджень на практичних заняттях.

Форми поточного та підсумкового контролю:

1. Модульні контрольні роботи.
2. Усні відповіді студента.
3. Письмові індивідуальні завдання з перевіркою на академічну доброчесність (в онлайн-сервісі пошуку плагіату Unicheck).
4. Залік (усний або письмовий).

7. Рекомендована література

7. 1. Базова (основна)

1. Бацевич Ф. С. Філософія мови. Істрія лінгвофілософських учень: Підручник. Київ: Академія, 2008. 240 с.
2. Білецький А. О. Про мову і мовознавство. Київ, 1996. С. 11–18, 125–130, 171–172.
3. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: підручник для бакалаврів, магістрантів і аспірантів екон. спец. вищ. навч. закл. освіти. Київ: АБУ, 2002. 480 с.
4. Бук С. Н. Основи статистичної лінгвістики: Навчально-методичний посібник / Відп. ред. проф. Ф. С. Бацевич. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 124 с. URL: <https://victana.lviv.ua/biblioteka/98-matematyczna-linhvistyka/462-buk-s-n-osnovy-statystychnoi-linhvistyky>.
5. Гуцуляк Т. Є. Прогностичні погляди С. Смаль-Стоцького на україністику в контексті організації та завдань славістичної науки. *Науковий вісник Чернівецького університету*: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: Рута, 2010. Вип. 496–497: Слов'янська філологія. С. 3–9.
6. Гуцуляк Т. Є. Роль С. Смаль-Стоцького в розвитку славістики та україністики. *Studia Ruthenica Cracoviensia 6: Miejsce Stefana Smal-Stockiego w slawistyce europejskiej* / pod red. Wiktorii Hojsak, Agaty Skurzewskiej. Krakow: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellonskiego, 2012. S. 65–73.
7. Зеленько А. С. До питання про становлення лінгвістичного детермінізму (від структурної до когнітивної семантики). Луганськ, 1999. 71 с.
8. Євтушенко Н. І. Контрастивний та зіставний аспекти досліджень у сучасній лінгвістичній науці. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу „Києво-Могилянська академія”*. Серія: Філологія. Мовознавство. 2014. Т. 221, Вип. 209. С. 24–28. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Npchdufm_2014_221_209_7.pdf
9. Єріна А. М., Захожай В. Б., Єрін Д. Л. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2004. 212 с.
10. Клименюк О. В. Технологія наукового дослідження: авторський підручн. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2006. 308 с.
11. Клименюк О. В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження: авторський підручн. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2007. 398 с.
12. Ковалик І. І. Мова і мовлення та форми їх існування. *Мовознавство*. 1979. №3. С. 3–9.
13. Ковалик І. І., Самійленко С. П. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичної думки. Київ, 1975. 215 с.

14. Ковбасюк Л. А., Романова Н. В. Сучасні лінгвістичні теорії: лекційні, практичні, самостійні модулі та тести: Навчально-методичний посібник для магістрів заочної форми навчання. Херсон: Вид-во ХДУ, 2008. 96 с.
15. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: підручник. 2-ге вид. Київ: ВЦ „Академія”, 2006. 368 с.
16. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник. 2-ге вид. Київ: ВЦ „Академія”, 2006. 464 с.
17. Кочерган М. П. Мовознавство на сучасному етапі. *Дивослово*. 2003. №5. С. 24–29.
18. Кульбабська О. В., Шатілова Н. О. Основи мовознавчих досліджень: модульний курс: навч. посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. 344 с.
19. Лучик А. А. Українська лінгвістика ХХІ ст. у координаті зіставного методу дослідження. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя*. Серія: Філологічні науки. 2013. Кн. 3. С. 7–12. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzfn_2013_3_3.pdf
20. Малімон Л. К. Історія лінгвістичних вчень: тематичний конспект лекцій. Луцьк: РВВ „Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 124 с.
21. Мартинюк А. П. Основи наукових досліджень у лінгвістиці: навч.-метод. посіб. Харків, 2007. 40 с.
22. Мельничук О. С. Методологічні пошуки в нових підходах до висвітлення мови. *Мовознавство*. 1991. № 3. С. 3–11.
23. Мельничук О. С. Мова як суспільне явище і як предмет сучасного мовознавства. *Мовознавство*. 1997. № 2–3. С. 3–19.
24. Нідзельська Ю. М. Концептологія як провідний напрям сучасної лінгвістики. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2013. Вип. 4. С. 168–171. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VZhDU_2013_4_33.pdf.
25. Німчук В. В. Проблеми українського правопису ХХ – початку ХХІ ст. Кам’янець-Подільський, 2002. 116 с.
26. Перебийніс В. І. Статистичні методи для лінгвістів: навч. посіб. Вінниця: Нова книга, 2001. URL: <http://nk.in.ua/pdf/1201r.pdf>. 168 с.
27. Русанівський В. М. Методологія, теорія і часткові методи лінгвістичних досліджень. *Мовознавство*. 1975. № 2. С. 3–11.
28. Свердан М. М., Свердан М. Р. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Чернівці: Рута, 2006. 352 с.
29. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд). Київ: Вид-во укр. фітосоціологічного центру, 1999. 148 с.

30. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
31. Сухорольська С. М., Федоренко О. І. Методи лінгвістичних досліджень: навч. посібник. Львів: Інтелект-захід, 2009. 348 с.
32. Чемеркін С. Г. Глобалізація і сучасні лінгвістичні процеси *Мовознавство*. 2013. № 1. С. 59–65. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/MoZn_2013_1_9.pdf
33. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900–1941). Стан і статус. Чернівці: Рута 1998. 208 с.
34. Шумарова Н. П. Мовна компетенція особистості. Соціопсихолінгвістичний аспект: автореф. дис. ... д-ра філолог. наук. Київ, 1994. 16 с.
35. Удовиченко Г. М. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних вчень. Київ, 1980. 214 с.

7. 2. Допоміжна література

1. Говірки Буковини: бібліографічний покажчик / уклад.: Н. В. Гуйванюк, Н. О. Руснак. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 144 с.
2. Добко Т. Сучасний розвиток бібліографічної Сковородіани. *Бібліотечний вісник*. 2007. № 3. С. 9–13.
3. Жуковська В. В. Лінгвістичний корпус як новітній інформаційно-дослідницький інструментарій сучасного мовознавства. URL: http://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/3_2020/part_1/22.pdf
4. Колібаба Л. Уникаймо суцільної вибірки! *Культура слова*. 2014. № 81. С. 152–154.
5. Корогодський Р. Документи з фонду обмеженого користування. „Запротоколюйте мою заяву...”. *Літературна Україна*. 1990, 11 січня. С. 5.
6. Кочубей Ю. Присутній „відсутній” А. Кримський. Наукова діяльність А. Ю. Кримського в 30-ті роки. *Східний світ*. 1997. № 1–2. С. 146–152.
7. Масенко Л. Т. Мова і суспільство: Постколоніальний вимір. Київ: Видавничий дім „КМ Академія”, Всеукр. т-во „Просвіта” ім. Тараса Шевченка, 2004. 163 с.
8. Масенко Лариса Терентіївна. Біобібліогр. покажч. / уклад. Т. О. Патрушева; авт. вступ. ст.: Л. Ткач, Н. Трач. Київ: НаУКМА, 2012. 156 с.
9. Мірошник С. І. Послідовність організації та категоріальний апарат учнівського наукового дослідження (на прикладі досліджень у філології та мистецтвознавстві). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2775.
10. Поздрань Ю. В. „Російсько-український словник” за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова як джерело перекладних словників ХХ–ХХІ ст.: офіційний статус та лексикографічна критика. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*: зб. наук. праць. Хмельницький, 2016. Випуск десятий. Т. 2. С. 281–287.

11. Прицак О. В. Кримський Агатангел Юхимович. *Енциклопедія сучасної України*: у 30-ти т. / ред. кол. І. М. Дзюба та ін.; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. Київ, 2014. Т. 15: Кот – Куз. С. 441–442.
12. Сімович В. Українська мова і правопис. *Сімович В. Праці у 2-х томах.* / Упоряд. Передмова Л. О. Ткач. Чернівці: Книги-XXI. Т. 1: Мовознавство. С. 181–197.
13. Сімович В. Фонологія і правопис *Сімович В. Праці у 2-х томах.* / Упоряд. Передмова Л. О. Ткач. Чернівці: Книги-XXI. Т. 1: Мовознавство. С. 206–211.
14. Сімович В. Літери і політика *Сімович В. Праці у 2-х томах.* / Упоряд. Передмова Л. О. Ткач. Чернівці: Книги-XXI. Т. 1: Мовознавство. С. 216–233.
15. Словотвір української мови: науково-допоміжний бібліографічний покажчик / Наукова бібліотека Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ „Криворізький національний університет”; упоряд. О. А. Дікунова; за ред. Г. М. Віняр. Кривий Ріг, 2012. 36 с.
16. Тараненко О. О. Актуалізовані моделі в системі словотворення сучасної української мови (кінець XX – XXI ст.). Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 248 с.
17. Українська мова у XX сторіччі: історія лінгвоциду: Док. і матеріали / упоряд.: Л. Масенко та ін. 2-ге вид., доповнене. Київ: Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2006. 399 с.
18. Шведова М. О. Мова прози Миколи Зерова на тлі корпусу текстів 1910–1935 років. *Мовна особистість: лінгвістика і лінгводидактика*. Київ–Черкаси: вид-во ФОП Гордієнко Є. І., 2020. С. 240–244.
19. Шевельов Ю. Покоління двадцятих років в українському мовознавстві. *Збірник на пошану українських учених знищених большевицькою Москвою [Текст]* / Ред. М. Овчаренко. Париж; Чикаго: Накладом Осередку праці НТШ в Чикаго, 1962. 355 с. *Записки НТШ / Іст.-філософ. секція*. Т. 73. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Naukove_tovarystvo_imeni_Shevchenka/Zapysky_Tom_173_Zbirnyk_na_poshanu_ukrainskykh_uchenykh
20. Шевельов Ю. Портрети українських мовознавців. Київ: Видавничий дім „КМ Академія”, 2002. 132 с.
21. Шевельов Ю. Так нас навчали правильних проізношень. *Шевельов Ю. Вибрані праці: У 2 кн. Кн. I. Мовознавство* / упоряд. Л. Масенко. Київ: Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2008. С. 280–334.
22. Шевельов Ю. Нарис сучасної української літературної мови та інші лінгвістичні студії (1947–1953 рр.). Київ: Темпора, 2012. 664 с.

23. Шліхта Н., Шліхта І. Методичні рекомендації та програма курсу „Основи академічного письма”. URL: <http://www.saiup.org.ua/resursy/osnovy-akademichnogo-pysmametodychni-rekomendatsiyi-ta-programa-kursu/>

8. Інформаційні ресурси

1. Добко Т., Шкаріна В. Бібліографічний покажчик у системі науково-інформаційного обслуговування користувачів. *Бібліотечний вісник*. 2015. № 6. С. 48–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2015_6_18
2. Записки Наукового товариства імені Шевченка” („Записки НТШ”). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Naukove_tovarystvo_imeni_Shevchenka/
3. Журнал „Мовознавство” URL: <http://www.inmo.org.ua/jm.html>
4. Журнал „Культура слова” URL: <http://www1.nas.gov.ua/INSTITUTES/IUM/E-LIBRARY/KS/Pages/default.aspx>
5. Журнал „Українська мова”/ URL: <http://www1.nas.gov.ua/institutes/ium/e-library/ukrajinska-mova/Pages/default.aspx>
6. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Відділ української мови. URL: http://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/organization/departments/info/?ci_locationid=4
7. Історія Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України. URL: <http://www.inmo.org.ua/history.html>
8. Історія Інституту української мови НАН України. URL: <http://www1.nas.gov.ua/institutes/ium/Pages/default.aspx>
9. Купчинський О. А. Наукове товариство ім. Шевченка у Львові. *Енциклопедія історії України*/ Т. 7: Мі-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2010. 728 с. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Naukove_Lvovi.
10. Лексикографічний бюллетень. URL: <http://www1.nas.gov.ua/institutes/ium/lb/Pages/default.aspx>
11. Методи лінгвістичних досліджень. URL: <http://knowledge.allbest.ru/languages/2c0a65625b3ac68a5c53b88521>
12. Науковий збірник „Діалектологічні студії” Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. URL: <http://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/publications/materials/dial-studiji/>.
13. Словники України on-line. URL : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>.
14. Українська мова: Енциклопедія. Київ: Вид-во „Укр. енцикл.” ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с. URL: <http://izbornyk.org.ua/ukrmova/um.htm>.
15. Український мовно-інформаційний фонд НАН України. URL: <http://www.ulif.org.ua/>